

Konvencija o statusu lica bez državljanstva

usvojena 28. septembra 1954. godine od strane Konferencije opunomoćenih predstavnika sazvane na osnovu Rezolucije 526 A(XVII) Saveta za ekonomska i socijalna pitanja od 26. aprila 1954. godine,

stupila na snagu 6. juna 1960. godine, u skladu sa odredbama člana 39.

Preambula

Visoke strane potpisnice,

imajući u vidu da su Povelja Ujedinjenih nacija i Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, usvojene 10. decembra 1948. godine od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, afirmisale princip da ljudska bića treba da uživaju osnovna prava i slobode bez diskriminacije,

imajući u vidu da su Ujedinjene nacije u raznim prilikama pokazale duboku zabrinutost za lica bez državljanstva i ulagale napore da licima bez državljanstva obezbede najšire moguće korišćenje tih osnovnih prava i sloboda,

imajući u vidu da su samo ona lica bez državljanstva koja su i izbeglice obuhvaćena Konvencijom o statusu izbeglica od 28. jula 1951. godine, te da postoje mnogobrojna lica bez državljanstva koja nisu obuhvaćena tom Konvencijom,

imajući u vidu da je poželjno da se reguliše i poboljša položaj lica bez državljanstva jednim međunarodnim sporazumom, saglasile su se o sledećem:

POGLAVLJE I

OPŠTE ODREDBE

Član 1. – Definicija termina "lice bez državljanstva"

1. U smislu ove Konvencije, termin "lice bez državljanstva" označava lice koje nijedna država ne smatra svojim državljaninom u skladu sa odredbama svoga zakona.

2. Ova Konvencija neće se primenjivati:

(i) na lica koja trenutno primaju zaštitu ili pomoć organa ili agencija Ujedinjenih nacija, a da to nije od Visokog komesarijata za izbeglice Ujedinjenih nacija, i to sve dok primaju takvu zaštitu ili pomoć;

(ii) na lica kojima nadležni organi zemlje u kojoj borave priznaju da imaju prava i obaveze koje se vezuju za posedovanje državljanstva te zemlje;

(iii) na lica za koje postoje ozbiljni razlozi da se smatra:

- (a) da su počinila zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovečnosti, u skladu sa definicijama sadržanim u međunarodnim instrumentima sačinjenim da bi se donele odredbe koje se tiču takvih zločina;
- (b) da su počinila težak zločin nepolitičke prirode izvan zemlje boravka pre nego što su ušli u tu zemlju;
- (c) da su kriva za dela suprotna ciljevima i principima Ujedinjenih nacija.

Član 2. – Opšte obaveze

Svako lice bez državljanstva ima obaveze prema zemlji u kojoj se nalazi, a posebno da se povinuje zakonima i propisima te zemlje, kao i merama preduzetim za održavanje javnog reda.

Član 3. – Odsustvo diskriminacije

Države potpisnice primenjivaće odredbe ove Konvencije na lica bez državljanstva bez diskriminacije u vezi sa rasom, veroispovešću ili zemljom porekla.

Član 4. – Veroispovest

Države potpisnice dodeliće licima bez državljanstva koja se nalaze na njihovoj teritoriji tretman barem isto toliko povoljan kao i onaj koji se dodeljuje njihovim državljanima u pogledu slobode veroispovesti i slobode verskog obrazovanja njihove dece.

Član 5. – Prava dodeljena nezavisno od ove Konvencije

Ništa što je sadržano u ovoj Konvenciji neće ograničavati bilo kakva prava i beneficije koje neka država potpisnica dodeli licima bez državljanstva nezavisno od ove Konvencije.

Član 6. – Termin "u istim okolnostima"

U smislu ove Konvencije, termin "u istim okolnostima" podrazumeva da bilo koji zahtev (uključujući tu i zahteve u pogledu dužine i uslova boravka) koji bi neki pojedinac, kada ne bi bio lice bez državljanstva, morao da zadovolji kako bi koristio pravo o kome je reč, mora biti ispunjen, izuzimajući tu zahteve koje lice bez državljanstva po prirodi stvari ne može ispuniti.

Član 7. – Izuzeće od reciprociteta

1. Izuzev u slučajevima kada ova Konvencija sadrži povoljnije odredbe, država potpisnica mora licima bez državljanstva pružiti isti onakav tretman kakav se generalno dodeljuje strancima.
2. Posle perioda boravka od tri godine, sva lica bez državljanstva uživaće izuzeće od zakonskog reciprociteta na teritoriji država potpisnica.

3. Svaka država potpisnica nastaviće da daje licima bez državljanstva prava i beneficije koji su im već pripadali, u odsustvu reciprociteta, na dan stupanja na snagu ove Konvencije u toj državi.

4. Država potpisnica blagonaklono će razmotriti mogućnost dodeljivanja licima bez državljanstva, u odsustvu reciprociteta, prava i beneficija većih od onih koji im pripadaju prema odredbama paragrafa 2 i 3 ovog člana, kao i mogućnost da proširi izuzeće od reciprociteta na lica bez državljanstva koja ne ispunjavaju uslove sadržane u paragrafima 2 i 3.

5. Odredbe paragrafa 2 i 3 odnose se kako na prava i beneficije pomenute u članovima 13., 18, 19., 21. i 22. ove Konvencije tako i na prava i beneficije koji nisu dati ovom Konvencijom.

Član 8. – Izuzeće od vanrednih mera

Kada se radi o vanrednim merama koje mogu biti preduzete protiv ličnosti, svojine ili interesa državljana ili bivših državljana neke strane države, države potpisnice neće primenjivati takve mere protiv nekog lica bez državljanstva samo zato što je prethodno posedovalo državljanstvo strane države o kojoj je reč. Države potpisnice koje njihovi zakoni sprečavaju da primene opšti princip sadržan u ovom članu u odgovarajućim slučajevima će odobravati izuzeće u korist takvih lica bez državljanstva.

Član 9. – Privremene mere

Nijedna odredba koju sadrži ova Konvencija neće sprečiti državu potpisnicu u vreme ratnog stanja ili neke druge ozbiljne i izuzetne situacije da preduzme privremene mere koje smatra bitnim za nacionalnu bezbednost u slučaju nekog određenog lica, dok ne bude doneto rešenje o tome da li je to lice zaista bez državljanstva i da li je nastavak takvih mera neophodan u njegovom slučaju u interesu nacionalne bezbednosti.

Član 10. – Kontinuitet boravka

1. U slučaju da je lice bez državljanstva prinudno raseljeno tokom Drugog svetskog rata i prebačeno na teritoriju neke države potpisnice, i da još uvek tamo boravi, period takvog prinudnog boravka smatraće se zakonitim boravkom na toj teritoriji.

2. U slučaju da je lice bez državljanstva prinudno raseljeno tokom Drugog svetskog rata sa teritorije neke države potpisnice i da se, pre datuma stupanja na snagu ove Konvencije, vratilo na tu teritoriju radi stalnog boravka, period boravka pre i posle takvog prinudnog boravka smatraće se neprekinutim za bilo koju svrhu gde je neophodan neprekidan boravak.

Član 11. – Pomorci bez državljanstva

U slučaju lica bez državljanstva koja su u redovnoj službi kao članovi posade broda koji plovi pod zastavom neke države potpisnice, ta država će blagonaklono razmotriti mogućnost njihovog nastanjivanja na njenoj teritoriji i izdavanja putnih isprava

takvim licima, ili mogućnost davanja takvim licima privremenog boravka na njenoj teritoriji, naročito u svrhu olakšavanja njihovog nastanjivanja u nekoj drugoj zemlji.

POGLAVLJE II

PRAVNI STATUS

Član 12. – Lični status

1. Lični status lica bez državljanstva biće određen zakonom zemlje u kojoj to lice stalno boravi ili, ako takvo lice nema stalno boravište, zakonom zemlje u kojoj privremeno boravi.

2. Prava koje je lice bez državljanstva prethodno steklo i koja zavise od njegovog ličnog statusa, konkretno, prava vezana za brak, biće poštovana od strane države potpisnice, uz uslov da to lice, ukoliko je to neophodno, udovolji zahtevima koje propisuje zakon te države, pod uslovom da bi pravo o kome je reč bilo priznato zakonom te države da to lice nije ostalo bez državljanstva.

Član 13. – Pokretna i nepokretna imovina

Države potpisnice dodeliće licu bez državljanstva koliko god je moguće povoljan tretman, u svakom slučaju, ne manje povoljan nego što je tretman koji se generalno dodeljuje strancima u istim okolnostima, kada se radi o sticanju pokretne i nepokretne imovine i drugih prava vezanih za pokretnu i nepokretnu imovinu, kao i kada je reč o zakupu i drugim vrstama ugovora vezanih za pokretnu i nepokretnu imovinu.

Član 14. – Prava umetnika i industrijska svojina

Kada se radi o zaštiti industrijske svojine, kao što su pronalasci, nacrti ili modeli, zaštitni znakovi, robni nazivi, te o pravima u domenu književnih, umetničkih i naučnih dela, lice bez državljanstva dobiće u zemlji stalnog boravka istu zaštitu koja se dodeljuje državljanima te zemlje. Na teritoriji bilo koje druge države potpisnice, biće mu dodeljena ista zaštita koja se na toj teritoriji dodeljuje državljanima zemlje u kojoj takvo lice stalno boravi.

Član 15. – Pravo na udruživanje

Kada se radi o nepolitičkim i neprofitnim udruženjima i sindikatima, države potpisnice dodeliće licima bez državljanstva koja zakonito borave na njihovoj teritoriji što je moguće povoljniji tretman, u svakom slučaju, ne manje povoljan od tretmana koji se generalno dodeljuje strancima u istim okolnostima.

Član 16. – Pristup sudovima

1. Lice bez državljanstva imaće slobodan pristup sudovima na teritoriji svih država potpisnica.

2. Lice bez državljanstva uživaće u državi potpisnici gde stalno boravi isti tretman kao i državljanin te zemlje u svim stvarima koje se tiču pristupa sudovima, uključujući tu i pravnu pomoć i izuzeće od *cautio judicatum solvi*.¹

3. U stvarima pomenutim u paragrafu 2 ovog člana, licu bez državljanstva biće u zemljama izvan zemlje stalnog boravka dodeljen tretman koji se u tim zemljama dodeljuje državljaninu zemlje u kojoj lice bez državljanstva stalno boravi.

POGLAVLJE III

ZAPOSLENJE UZ NADOKNADU

Član 17. – Zaposlenje uz nadnicu

1. Države potpisnice će dodeliti licima bez državljanstva koja zakonito borave na njihovoj teritoriji što je moguće povoljniji tretman, u svakom slučaju ne manje povoljan nego tretman koji se generalno dodeljuje strancima u istim okolnostima, kada se radi o pravu da se zapošljavaju uz nadnicu.

2. Države potpisnice blagonaklono će razmotriti mogućnost izjednačavanja prava na zapošljavanje uz nadnicu svih lica bez državljanstva i prava njihovih državljana, a naročito prava onih lica bez državljanstva koja su ušla na njihovu teritoriju u skladu sa programima angažovanja radne snage ili planovima o imigraciji.

Član 18. – Samozapošljavanje

Države potpisnice dodeliće licu bez državljanstva koje zakonito boravi na njihovoj teritoriji što je moguće povoljniji tretman, u svakom slučaju ne manje povoljan od tretmana koji se generalno daje strancima u istim okolnostima, kada se radi o pravu na samozapošljavanje u poljoprivredi, industriji, ručnoj radinosti i trgovini, kao i na osnivanje trgovinskih i industrijskih preduzeća.

Član 19. – Slobodne profesije

Svaka država potpisnica dodeliće licima bez državljanstva koja zakonito borave na njenoj teritoriji a poseduju diplome koje priznaju nadležni organi te države, i koja žele da se bave slobodnom profesijom, što je moguće povoljniji tretman, u svakom slučaju ne manje povoljan od tretmana koji se generalno dodeljuje strancima u istim okolnostima.

POGLAVLJE IV

DOBROBIT

Član 20. – Racionisanje

U situaciji kada postoji sistem racionisanja, koji važi za populaciju u celosti i reguliše opštu distribuciju proizvoda kojih ima nedovoljno u prometu, lica bez državljanstva imaće isti tretman kao i državljanin te države.

¹ *Cautio judicatum solvi* = jemstvo za pokriće sudskih troškova (prim. prev.).

Član 21. – Stambeni smeštaj

Kada se radi o stambenom smeštaju, ukoliko je regulisan zakonom ili propisima, ili ako podleže kontroli javnih organa, države potpisnice dodeliće licima bez državljanstva koja zakonito borave na njihovoj teritoriji što je moguće povoljniji tretman, u svakom slučaju, ne manje povoljan od tretmana koji se generalno daje strancima u istim okolnostima.

Član 22. – Javno obrazovanje

1. Države potpisnice dodeliće licima bez državljanstva isti tretman koji se daje sopstvenim državljanima kada se radi o osnovnom obrazovanju.
2. Države potpisnice dodeliće licima bez državljanstva što je moguće povoljniji tretman, u svakom slučaju, ne manje povoljan od tretmana koji se generalno daje strancima u istim okolnostima, kada se radi o obrazovanju koje nije osnovno obrazovanje, a naročito u pogledu pristupa studijama, priznavanja stranih školskih diploma i zvanja, oslobađanja od školarine i dodeljivanja školarine.

Član 23. – Javna pomoć

Države potpisnice dodeliće licima bez državljanstva koja zakonito borave na njihovoj teritoriji isti tretman kao i sopstvenim državljanima kada se radi o javnoj pomoći.

Član 24. – Propisi o radu i socijalno osiguranje

1. Države potpisnice dodeliće licima bez državljanstva koja zakonito borave na njihovoj teritoriji isti tretman kao i sopstvenim državljanima kada se radi o sledećim stvarima:
 - (a) ukoliko su takve stvari regulisane zakonima ili propisima, ili ukoliko podležu kontroli administrativnih organa; nadoknada za rad, uključujući tu i porodični dodatak ako on čini deo nadoknade, sati rada, aranžmani za prekovremeni rad, plaćeni godišnji odmor, ograničenja na rad u kući, minimalna starost za zapošljavanje, pripravništvo i obuka pripravnika, rad žena i mladih osoba, i uživanje beneficija kolektivnih ugovora;
 - (b) socijalno osiguranje (zakonske odredbe u vezi sa povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, trudničkim i porodiljskim odsustvima, bolovanjima, invalidnošću, starošću, smrću, nezaposlenošću, porodičnim odgovornostima i bilo kojoj drugoj vanrednoj situaciji koja je, u skladu sa nacionalnim zakonima ili propisima, pokrivena planom socijalnog osiguranja), uz sledeća ograničenja:
 - (i) mogu postojati odgovarajući aranžmani za zadržavanje stečenih prava i prava koja su u procesu sticanja;
 - (ii) nacionalni zakoni ili propisi zemlje boravka mogu propisivati posebne aranžmane koji se tiču beneficija ili delova beneficija koje se isplaćuju u celosti iz javnih fondova, i kada se radi o dodacima koji se isplaćuju licima koja ne ispunjavaju uslove za doprinose propisane za dodeljivanje normalne penzije.

2. Na pravo na nadoknadu za smrt lica bez državljanstva proisteklu od povrede na radu ili profesionalnog oboljenja neće uticati činjenica da korisnik beneficije stalno boravi izvan teritorije države potpisnice.

3. Države potpisnice omogućiće licima bez državljanstva da koriste beneficije sporazuma sklopljenih između njih, ili sporazuma koji mogu biti sklopljeni između njih u budućnosti, kada se radi o zadržavanju stečenih prava i prava u procesu sticanja vezanih za socijalno osiguranje, pod uslovima koji važe za državljane država potpisnica pomenutih sporazuma.

4. Države potpisnice blagonaklono će razmotriti mogućnost da, koliko je to moguće, dozvole licima bez državljanstva da koriste beneficije proistekle iz sličnih sporazuma koji u bilo kom trenutku mogu biti na snazi između tih država potpisnica i država koje nisu potpisnice Konvencije.

POGLAVLJE V

ADMINISTRATIVNE MERE

Član 25. – Administrativna pomoć

1. U situaciji kada bi korišćenje nekog prava od strane lica bez državljanstva iziskivalo pomoć vlasti neke strane zemlje koju to lice ne može da dobije, država potpisnica na čijoj teritoriji to lice boravi postaraće se da mu takvu pomoć pruže njene vlasti.

2. Vlasti pomenute u paragrafu 1 ovog člana izdaće licima bez državljanstva ili će organizovati i nadzirati izdavanje dokumenata ili potvrda koje bi strancima izdale ili čije bi izdavanje organizovale njihove nacionalne vlasti.

3. Dokumenti ili potvrde izdati na pomenuti način zamenjivaće zvanične instrumente koje izdaju strancima ili čije izdavanje organizuju njihove nacionalne vlasti, i biće prihvaćeni kao verodostojni u odsustvu dokaza koji govore suprotno.

4. Ako se daje izuzetan tretman koji mogu dobiti domaći državljani, može se naplatiti nadoknada za napred pomenute usluge, ali ta nadoknada treba da bude umerena i srazmerna nadoknadi koja se naplaćuje domaćim državljanima za slične usluge.

5. Odredbe ovog člana neće uticati na članove 27. i 28.

Član 26. – Sloboda kretanja

Svaka država potpisnica dodeliće licima bez državljanstva koja zakonito borave na njenoj teritoriji pravo da odaberu mesto boravka i da se slobodno kreću po njenoj teritoriji, u skladu sa bilo kakvim propisima koji se generalno primenjuju na strance u istim okolnostima.

Član 27. – Lične isprave

Države potpisnice izdaće lične isprave svim licima bez državljanstva na njihovoj teritoriji koja ne poseduju valjane putne isprave.

Član 28. – Putne isprave

Države potpisnice izdaće licima bez državljanstva koja zakonito borave na njihovoj teritoriji putne isprave za putovanja van njihove teritorije, osim ukoliko drugačije ne zahtevaju preči razlozi koji se tiču nacionalne bezbednosti ili javnog reda, i odredbe plana ove Konvencije važiće i za takve dokumente. Države potpisnice mogu izdati takvu putnu ispravu bilo kom licu bez državljanstva na njihovoj teritoriji; one će naročito blagonaklono razmotriti mogućnost izdavanja takve putne isprave licima bez državljanstva na njihovoj teritoriji koja nisu u mogućnosti da takvu putnu ispravu dobiju od zemlje u kojoj zakonito stalno borave.

Član 29. – Poreske dažbine

1. Države potpisnice neće licima bez državljanstva nametati bilo kakve takse, dažbine ili namete drugačije ili više od onih koje naplaćuju od svojih državljana u sličnim situacijama.
2. Ništa navedeno u prethodnom paragrafu ovog člana neće sprečiti primenu na lica bez državljanstva zakona i propisa koji regulišu dažbine na izdavanje administrativnih dokumenata, uključujući tu i lične isprave.

Član 30. – Prenos imovine

1. Država potpisnica će, u saglasnosti sa svojim zakonima i propisima, dozvoliti licima bez državljanstva da imovinu koju su uneli na njenu teritoriju prenesu u drugu zemlju gde su primljeni radi stalnog nastanjivanja.
2. Država potpisnica razmotriće blagonaklono molbu lica bez državljanstva za dozvolu da prenesu imovinu, gde god se ona nalazila, koja im je potrebna za stalno nastanjivanje u zemlji koja ih je primila.

Član 31. – Proterivanje

1. Država potpisnica neće proterati lice bez državljanstva koja zakonito borave na njenoj teritoriji, osim iz razloga vezanih za nacionalnu bezbednost ili javni red.
2. Do proterivanja takvog lica bez državljanstva može doći samo na osnovu odluke donete u skladu sa valjanim pravnim procesom. Osim ukoliko preči razlozi vezani za nacionalnu bezbednost ne nalažu drugačije, licu bez državljanstva biće dozvoljeno da pruži dokaze kako bi se opravdalo, kao i da uloži prigovor i da ima pravnog zastupnika u tu svrhu pred nadležnim organom ili licem, odnosno, licima posebno ovlašćenim za to od strane nadležnog organa.
3. Države potpisnice omogućiće takvim licima bez državljanstva razuman period vremena za podnošenje zahteva za zakoniti ulazak u neku drugu zemlju. Države potpisnice zadržavaju pravo da tokom tog perioda primene unutrašnje mere koje smatraju neophodnim.

Član 32. – Naturalizacija

Države potpisnice će što je moguće više olakšati asimilaciju i naturalizaciju lica bez državljanstva. Naročito će uložiti sve napore kako bi se ubrzala procedura naturalizacije i koliko god je moguće smanjili troškovi i dažbine vezani za tu proceduru.

POGLAVLJE VI

ZAVRŠNE KLAUZULE

Član 33. – Informacije o nacionalnim zakonima

Države potpisnice obavestiće Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija o zakonima i propisima koje usvoje kako bi obezbedile primenu ove Konvencije.

Član 34. – Rešavanje sporova

Bilo kakvi sporovi između država potpisnica ove Konvencije vezani za njeno tumačenje ili njenu primenu koji ne mogu biti rešeni na drugačiji način biće upućeni Međunarodnom sudu pravde na zahtev bilo koje strane u sporu.

Član 35. – Potpisivanje, ratifikacija i pristupanje Konvenciji

1. Ova Konvencija biće dostupna za potpisivanje u sedištu Ujedinjenih nacija do 31. decembra 1955. godine.
2. Konvencija će biti dostupna za potpisivanje u ime:
 - (a) bilo koje države članice Ujedinjenih nacija;
 - (b) bilo koje druge države pozvane da prisustvuje Konferenciji o statusu lica bez državljanstva Ujedinjenih nacija;
 - (c) svake države kojoj Generalna skupština Ujedinjenih nacija uputi poziv da potpiše Konvenciju ili joj pristupi.
3. Konvencija se mora ratifikovati, a instrumenti ratifikacije deponovati kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
4. Konvencija će biti dostupna za pristupanje državama pomenutim u paragrafu 2 ovog člana. Pristupanje će se obaviti deponovanjem instrumenta pristupanja kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Član 36. – Klauzula o teritorijalnoj primeni

1. Svaka država može u vreme potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja Konvenciji objaviti da će se ova Konvencija primenjivati na sve ili bilo koje teritorije za čije je međunarodne odnose ta država odgovorna. Takva objava stupiće na snagu kada Konvencija stupi na snagu u toj državi.

2. U bilo kom trenutku posle toga, svako takvo proširenje primene Konvencije mora se izvršiti pismenim obaveštenjem upućenim Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, a stupiće na snagu devedesetog dana po prijemu takvog obaveštenja od strane Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, ili od dana stupanja Konvencije na snagu u toj državi, i to na onaj od ta dva dana koji kasnije pada.

3. Kada se radi o onim teritorijama na koje se ova Konvencija ne primenjuje u vreme potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja Konvenciji, svaka država koje se to tiče razmotriće mogućnost da preduzme neophodne korake kako bi se primena Konvencije proširila i na takve teritorije, s tim da, gde je to neophodno iz razloga ustavne prirode, vlade takvih teritorija daju svoj pristanak na to.

Član 37. – Federalna klauzula

U slučaju federalne ili neunitarne države, važiće sledeće odredbe:

(a) kada se radi o onim članovima Konvencije koji spadaju u zakonodavnu nadležnost federalnog zakonodavnog organa, obaveze federalne vlade će u tom pogledu biti iste kao i obaveze država potpisnica koje nisu federalne države;

(b) kada se radi o onim članovima Konvencije koji spadaju u zakonodavnu nadležnost država članica federacije, pokrajina ili kantona koji, prema ustavnom sistemu federacije nisu u obavezi da preduzmu zakonodavne aktivnosti, federalna vlada ukazaće, što je pre moguće, odgovarajućim organima država članica federacije, pokrajina ili kantona na takve članove uz povoljnu preporuku;

(c) federalna država potpisnica ove Konvencije će, na zahtev bilo koje druge države potpisnice upućen posredstvom Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, priložiti izjavu o zakonu i praksi federacije i celina od kojih je ona sastavljena u vezi sa bilo kojom odredbom Konvencije, a tom izjavom pokazaće se u kojoj se meri ta odredba primenjuje na osnovu zakonodavne ili neke druge aktivnosti.

Član 38. – Rezerve

1. U vreme potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja Konvenciji, svaka država može da izrazi rezerve na pojedine članove konvencije, izuzimajući članove 1., 3., 4., 16 (1) i članove 33. do 42.

2. Svaka država koja izrazi rezerve u skladu sa odredbama paragrafa 1 ovog člana može u bilo kom trenutku povući te rezerve pismenim obaveštenjem u tom smislu upućenim Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.

Član 39. – Stupanje na snagu

1. Ova Konvencija stupiće na snagu devedesetog dana od dana deponovanja šestog instrumenta ratifikacije ili pristupanja Konvenciji.

2. Za svaku državu koja ratifikuje Konvenciju ili joj pristupi posle deponovanja šestog instrumenta ratifikacije ili pristupanja Konvenciji, Konvencija će stupiti na snagu

devedesetog dana od datuma kada je ta država deponovala svoj instrument ratifikacije ili pristupanja Konvenciji.

Član 40. – Odricanje

1. Svaka država potpisnica može se odreći ove Konvencije u bilo kom trenutku pismenim obaveštenjem upućenim Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.
2. Takvo odricanje od Konvencije stupiće na snagu u državi potpisnici o kojoj je reč godinu dana od datuma kada je primljeno od strane Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
3. Svaka država koja izda objavu ili obaveštenje u skladu sa odredbama člana 36. može, u bilo kom trenutku posle toga, pismenim obaveštenjem upućenim Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija objaviti da će Konvencija prestati da važi na teritoriji o kojoj se radi godinu dana posle datuma prijema takvog obaveštenja od strane Generalnog sekretara.

Član 41. – Revizija

1. Svaka država potpisnica može zahtevati reviziju ove Konvencije u bilo kom trenutku pismenim obaveštenjem upućenim Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.
2. Generalna skupština će, ako to bude neophodno, preporučiti koje korake treba preduzeti povodom takvog zahteva.

Član 42. – Obaveštenja Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija obavestiće sve države članice Ujedinjenih nacija i države nečlanice pomenute u članu 35.:

- (a) o potpisivanjima, ratifikacijama i pristupanjima Konvenciji u skladu sa odredbama člana 35.;
- (b) o objavama i obaveštenjima u skladu sa odredbama člana 36.;
- (c) o rezervama i povlačenjima rezervi u skladu sa odredbama člana 38.;
- (d) o datumu stupanja Konvencije na snagu u skladu sa odredbama člana 39.;
- (e) o odricanjima i obaveštenjima u skladu sa odredbama člana 40.;
- (f) o zahtevima za reviziju u skladu sa članom 41.

POTVRĐUJUĆI GORE NAVEDENO, dolepotpisani opunomoćeni predstavnici potpisali su ovu Konvenciju u ime svojih vlada.

SAČINJENO u Njujorku, na dan dvadeset i osmog septembra hiljadu devetsto pedeset i četvrte godine, u jednom primerku, čiji su tekstovi na kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom podjednako valjani, i koji će biti deponovani u arhivi Ujedinjenih nacija, a čije će overene kopije biti uručene od strane Generalnog

sekretara svim članicama Ujedinjenih nacija i nečlanicama pomenutim u članu 35. ove Konvencije.

Konvencija o statusu lica bez državljanstva

Njujork, 28. septembar 1954.

Stupanje na snagu:

6. juna 1960., u skladu sa članom 39.

Registracija:

6. jun 1960., br. 5158

Brojno stanje:

potpisnica: 22, prihvatilo Konvenciju: 53

Tekst:

United Nations, *Treaty Series*, vol 360. str. 117

Napomena: Konvenciju je usvojila Konferencija Ujedinjenih nacija o statusu lica bez državljanstva održana u sedištu Ujedinjenih nacija u Njujorku od 13. do 23. septembra 1954. godine. Konferencija je sazvana na osnovu Rezolucije 526A (XVII)¹ Saveta za ekonomska i socijalna pitanja Ujedinjenih nacija od 26. aprila 1954. godine. Za završni akt, preporuku i rezoluciju usvojene na Konferenciji videti United Nations, *Treaty Series*, vol 360. str. 117.

UČESNICI

Učesnik	Potpis	Ratifikacija, pristupanje (a), sukcesija (d)
Alžir		15. jul 1964. a
Antigva i Barbuda		25. oktobar 1988. d
Argentina		1. jun 1972. a
Australija		13. decembar 1973. a
Azerbejdžan		16. avgust 1996. a
Barbados		6. mart 1972. d
Belgija	28. septembar 1954.	27. maj 1960.
Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija ²		18. januar 1994. d
Bolivija		6. oktobar 1983. a
Bosna i Hercegovina ²		1. septembar 1993. d
Bocvana		25. februar 1969. d
Brazil	28. septembar 1954.	13. avgust 1996.
Čad		12. avgust 1999. a
Danska	28. septembar 1954.	17. januar 1956.
Ekvador	28. septembar 1954.	2. oktobar 1970.
El Salvador	28. septembar 1954.	
Fidži		12. jun 1972. d
Filipini	22. jun 1955.	
Finska		10. oktobar 1968. a
Francuska	12. januar 1955.	8. mart 1960.
Grčka		4. novembar 1975. a
Gvatemala	28. septembar 1954.	28. novembar 2000.
Gvineja		21. mart 1962. a
Holandija	28. septembar 1954.	12. april 1962.
Honduras	28. septembar 1954.	
Hrvatska ²		12. oktobar 1992. d
Irska		17. decembar 1962. a
Izrael	1. oktobar 1954.	23. decembar 1958.
Italija	20. oktobar 1954.	3. decembar 1962.
Jermenija		18. maj 1994. a
Jugoslavija ²		12. mart 2001. d
Kiribati		29. novembar 1983. d
Kolumbija	30. decembar 1954.	
Kostarika	28. septembar 1954.	2. novembar 1977.
Letonija		5. novembar 1999. a
Lesoto		4. novembar 1974. d
Liberija		11. septembar 1964. a
Libijska Arapska Džamahirija		16. maj 1989. a
Lihtenštajn	28. septembar 1954.	

Litvanija		7. februar 2000. a
Luksemburg	28. oktobar 1955.	27. jun 1960.
Madagaskar ³		[20. februar 1962. a]
Meksiko		7. jun 2000. a
Nemačka ^{4,5}	28. septembar 1954.	26. oktobar 1976.
Norveška	28. septembar 1954.	19. novembar 1956.
Republika Koreja		22. avgust 1962. a
Sveti Vinsent i Grenadini		27. april 1999. d
Slovačka		3. april 2000. a
Slovenija		6. jul 1992. d
Španija		12. maj 1997. a
Svazilend		16. novembar 1999. a
Švajcarska	28. septembar 1954.	3. jul 1972.
Švedska	28. septembar 1954.	2. april 1965.
Trinidad i Tobago		11. april 1996. d
Tunis		29. jul 1969. a
Uganda		15. april 1965. a
Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Severne Irske ⁶	28. septembar 1954.	16. april 1959.
Vatikan	28. septembar 1954.	
Zambija		1. novembar 1974. d
Zimbabve		1. decembar 1998. d

OBJAVE

Objave i rezerve

(Ukoliko nije drugačije naznačeno, objave i rezerve izražene su posle ratifikacije, pristupanja ili sukcesije.)

Antigva i Barbuda

"Vlada Antigve i Barbude može prihvatiti obavezu da se odredbe članova 23., 24., 25. i 31. primenjuju u Antigvi i Barbudi samo u meri u kojoj lokalni zakon to dozvoljava."

Argentina

Primena ove Konvencije na teritorijama čiji je suverenitet predmet rasprave između dve ili više država, nezavisno od toga da li su te države potpisnice Konvencije, ne može se shvatiti kao promena, odricanje ili odbacivanje stava koje su te strane prethodno zastupale.

Barbados

"Vlada Barbadosa... objavljuje, u vezi sa rezervama koje je 19. marta 1962. godine izrazilo Ujedinjeno Kraljevstvo o teritorijalnoj primeni Konvencije na Zapadnoindijska ostrva (uključujući tu i Barbados), da može da prihvati samo to da se odredbe članova 23., 24., 25. i 31. primenjuju na Barbadosu u meri u kojoj lokalni zakon to dozvoljava."

Bocvana⁷

"(a) Član 31. pomenute Konvencije neće obavezivati Bocvanu da licu bez državljanstva dodeli status koji je povoljniji od onoga koji se generalno dodeljuje strancima;

(b) članovi 12 (1) i 7 (2) Konvencije biće priznati samo kao preporuke."

Kostarika⁸

Danska⁹

Dansku ne obavezuje član 24. paragraf 3.

Odredbe člana 24. paragraf 1, prema kojima se lica bez državljanstva u određenim slučajevima stavljaju u isti položaj kao i domaći državljani, neće obavezivati Dansku da licima bez državljanstva u svakom slučaju dodeljuje nadoknadu koja bi bila ista kao i ona zakonom propisana za domaće državljane, već samo da im dodeli onoliko koliko je neophodno za život.

Član 31. neće obavezivati Dansku da licima bez državljanstva dodeli status koji je povoljniji od onog koji se generalno dodeljuje strancima.

El Salvador

Prilikom potpisivanja:

El Salvador potpisuje ovu Konvenciju uz rezervu da izraz "tretman što je moguće povoljniji", koji je sadržan u onim odredbama povodom kojih se mogu izraziti rezerve, ne može biti shvaćen tako da uključuje poseban tretman koji je davan ili može biti davan državljanima Španije, latinoameričkih zemalja generalno, a posebno državljanima zemalja koje su činile Ujedinjene oblasti centralne Amerike, a sada čine Organizaciju centralnoameričkih država.

Fidži

Vlada Fidžija naznačila je da su prva i treća rezerva koje je iznelo Ujedinjeno Kraljevstvo potvrđene, ali su preformulisane na sledeći način da bi bile primerenije zahtevu Fidžija:

"1. Vlada Fidžija shvata članove 8. i 9. u smislu da je ne sprečavaju da u vreme rata ili u drugim ozbiljnim i izuzetnim okolnostima preduzima mere u interesu nacionalne bezbednosti u slučaju nekog lica bez državljanstva, a na osnovu njegovog ranijeg državljanstva. Odredbe člana 8. neće sprečiti Vladu Fidžija da koristi bilo kakva prava na svojinu ili interese koja može steći ili je stekla kao saveznička sila na osnovu mirovnog ugovora ili nekog drugog sporazuma ili aranžmana za ponovno uspostavljanje mira koji je sklopljen ili može biti sklopljen kao rezultat Drugog svetskog rata. Osim toga, odredbe člana 8. neće uticati na tretman bilo koje svojine ili interesa koji su na dan stupanja Konvencije na snagu bili pod kontrolom Ujedinjenog

Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske, odnosno Vlade Fidžija, zbog ratnog stanja koje je bilo na snazi između njih i bilo koje druge države.

2. Vlada Fidžija ne može prihvatiti obaveze sadržane u paragrafima 1 i 2 člana 25., i može prihvatiti samo obavezu da primenjuje odredbe paragrafa 3 u meri u kojoj to zakon dozvoljava.

Komentar: nikakav aranžman ne postoji na Fidžiju za administrativnu pomoć navedenu u odredbama člana 25., niti su takvi aranžmani smatrani neophodnim u slučaju lica bez državljanstva. Ako postoji bilo kakva potreba za dokumentima ili potvrdama pomenutim u paragrafu 2 ovog člana, biće dovoljna izjava pod zakletvom.

Sve druge rezerve povodom Konvencije koje je iznelo Ujedinjeno Kraljevstvo se povlače."

Finska¹⁰

"(1) Opšta rezerva u smislu da na primenu onih odredbi Konvencije koje licima bez državljanstva dodeljuju najpovoljniji tretman koji se dodeljuje državljanima neke strane zemlje neće uticati činjenica da Finska sada daje ili može davati u budućnosti specijalna prava i privilegije državljanima Danske, Islanda, Norveške i Švedske, ili državljanima bilo koje od tih zemalja.

(2) Rezerva povodom člana 7. paragraf 2, u smislu da Finska nije spremna da, kao opštu meru, dodeljuje licima bez državljanstva koja ispunjavaju uslov da borave tri godine u Finskoj izuzeće od bilo kakvog zakonskog reciprociteta koji može biti propisan finskim zakonom kao uslov koji određuje podobnost nekog stranca za isto pravo ili privilegiju.

(3) Rezerva povodom člana 8. u smislu da taj član neće obavezivati Finsku.

(4)...

(5) Rezerva povodom člana 24. paragraf 1 (b) i paragraf 3, u smislu da neće obavezivati Finsku.

(6) Rezerva povodom člana 25., u smislu da Finska ne smatra sebe obaveznom da se postara da neki finski organ isporuči određenu potvrdu umesto vlasti neke strane zemlje ukoliko arhive sa dokumentima neophodne za izdavanje takvih potvrda ne postoje u Finskoj.

(7) Rezerva povodom odredbi sadržanih u članu 28. Finska ne prihvata obaveze propisane pomenutim članom, ali je spremna da prizna putne isprave koje izdaju druge države potpisnice u skladu sa odredbama ovog člana."

Francuska

Odredbe člana 10. paragraf 2, po shvatanju Vlade Francuske, odnose se samo na lica bez državljanstva koja su prisilno raseljena sa teritorije Francuske i koja su se, pre datuma stupanja ove Konvencije na snagu, vratila tamo direktno iz zemlje u koju su

prisilno poslata, s tim da u međuvremenu nisu dobila dozvolu da borave na teritoriji bilo koje druge države.

Nemačka³

1. Član 23. biće primenjivan bez ograničenja samo na lica bez državljanstva koja su takođe i izbeglice u smislu Konvencije od 28. jula 1951. godine o statusu izbeglica i Protokola od 31. januara 1967. o statusu izbeglica, a mimo toga samo u meri u kojoj to omogućava lokalni zakon.

2. Član 27. neće biti primenjivan.

Gvatemala

Prilikom potpisivanja:

Rezerve:

Gvatemala potpisuje ovu Konvenciju uz rezervu da izraz "što je moguće povoljniji tretman", pominjan u onim njenim odredbama povodom kojih je moguće izraziti rezerve, ne sme biti shvaćen u smislu da uključuje poseban tretman koji je dat ili može biti dat državljanima Španije, latinoameričkih zemalja generalno uzev, a naročito državljanima zemalja koje su činile Ujedinjene oblasti centralne Amerike, a sada čine Organizaciju centralnoameričkih država.

Prilikom ratifikacije:

Potvrda rezerve izražene prilikom potpisivanja, preformulisane na sledeći način:

Gvatemala ratifikuje ovu Konvenciju uz rezervu da izraz "što je moguće povoljniji tretman", pominjan u onim njenim odredbama povodom kojih je moguće izraziti rezerve, ne sme biti shvaćen u smislu da uključuje poseban tretman koji Gvatemala daje ili može dati državljanima Španije, latinoameričkih zemalja generalno uzev, a naročito državljanima zemalja koje čine Centralnoamerički integracioni sistem (SICA), gde spadaju zemlje koje su činile Ujedinjene oblasti centralne Amerike, kao i Republika Panama.

Vatikan

"Konvencija će se primenjivati u obliku koji je usaglasiv sa specijalnim karakterom države grada Vatikana, i neće uticati na norme kojima se odobrava pristup u Vatikan i boravak u njemu."

Honduras

Prilikom potpisivanja:

Honduras potpisuje ovu Konvenciju uz rezervu da izraz "što je moguće povoljniji tretman", sadržan u onim odredbama povodom kojih je moguće izraziti rezerve, ne sme biti shvaćen u smislu da uključuje poseban tretman koji se daje ili može biti dat državljanima Španije, latinoameričkih zemalja generalno, a naročito državljanima

zemalja koje su činile Ujedinjene oblasti centralne Amerike, a sada čine Organizaciju centralnoameričkih država.

Irska

Objava:

"Vlada Irske shvata izraze 'javni red' i 'u skladu sa valjanim pravnim procesom', upotrebljene u okviru člana 31. ove Konvencije, u smislu 'javna politika', odnosno, 'u skladu sa zakonom propisanim procesom'."

Rezerve:

"U vezi sa članom 29 (1), Vlada Irske ne preuzima obavezu da licima bez državljanstva dodeli tretman koji bi bio povoljniji u odnosu na onaj koji se generalno dodeljuje strancima, a u vezi sa:

(a) taksama naplativim u Irskoj u vezi sa prenosom i zakupom zemljišta, stambenog prostora i nasledstva, i

(b) porezom na prihode (uključujući tu i dodatne poreze)."

Italija¹¹

Odredbe članova 17. i 18. shvaćene su isključivo kao preporuke.

Kiribati

Rezerve:

[Sledeće rezerve koje je prvobitno iznelo Ujedinjeno Kraljevstvo preformulisane su na sledeći način u skladu sa njihovom neposrednom primenom na Kiribati]:

"1. Vlada Kiribatija shvata odredbe članova 8. i 9. u smislu da je ne sprečavaju da u vreme rata ili nekih drugih ozbiljnih i izuzetnih okolnosti preduzima mere u interesu nacionalne bezbednosti kada se radi o licu bez državljanstva, a na osnovu njegovog prethodnog državljanstva. Odredbe članova 8. i 9. neće sprečiti Vladu Kiribatija da koristi bilo kakva prava na svojinu ili interese koje može steći ili koje je stekla kao saveznička sila u skladu sa odredbama mirovnog sporazuma ili nekog drugog sporazuma ili aranžmana načinjenog radi ponovnog uspostavljanja mira, koji je sklopljen ili može biti sklopljen kao rezultat Drugog svetskog rata. Osim toga, odredbe člana 8. neće uticati na postupak vezan za bilo koju imovinu ili interes koji su, na dan stupanja ove Konvencije na snagu, a vezano za ostrva Gilbert, bili pod kontrolom Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske zbog ratnog stanja koje je na snazi ili je bilo na snazi između njih i bilo koje druge države.

2. Vlada Kiribatija prihvata obavezu da primenjuje odredbe sadržane u tački (b) paragrafa 1 člana 24. samo u meri u kojoj lokalni zakon to dozvoljava.

3. Vlada Kiribatija ne može preuzeti obavezu da sprovodi u delo odredbe sadržane u paragrafima 1 i 2 člana 25., i obavezuje se samo da primenjuje odredbe paragrafa 3 ovog člana u meri u kojoj zakon to dozvoljava."

Letonija

Rezerve:

"U skladu sa odredbama člana 38. [Konvencije], Republika Letonija zadržava pravo da primenjuje odredbe paragrafa 1 (b) člana 24. u meri u kojoj to dozvoljava nacionalni zakon.

U skladu sa odredbama člana 38. [Konvencije], Republika Letonija zadržava pravo da primenjuje odredbe člana 27. u meri u kojoj to dozvoljava nacionalni zakon."

Lesoto¹²

"1. U skladu sa odredbama člana 38. Konvencije, Vlada Kraljevine Lesoto objavljuje da shvata odredbe članova 8. i 9. u smislu da je ne sprečavaju da u vreme rata ili nekih drugih ozbiljnih i izuzetnih okolnosti preduzima mere u interesu nacionalne bezbednosti kada se radi o licu bez državljanstva, a na osnovu njegovog prethodnog državljanstva. Odredbe članova 8. i 9. neće sprečiti Vladu Kraljevine Lesoto da koristi bilo kakva prava na svojину ili interese koje može steći ili koje je stekla kao saveznička sila u skladu sa odredbama mirovnog sporazuma ili nekog drugog sporazuma ili aranžmana načinjenog radi ponovnog uspostavljanja mira, koji je sklopljen ili može biti sklopljen kao rezultat Drugog svetskog rata. Osim toga, odredbe člana 8. neće uticati na postupak vezan za bilo koju imovinu ili interes koji su, na dan stupanja ove Konvencije na snagu, a vezano za Kraljevinu Lesoto, bili pod kontrolom Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske ili Vlade Lesota zbog ratnog stanja koje je na snazi ili je bilo na snazi između njih i bilo koje druge države.

2. Vlada Kraljevine Lesoto ne može preuzeti obavezu da sprovodi u delo odredbe sadržane u paragrafima 1 i 2 člana 25., i obavezuje se samo da primenjuje odredbe paragrafa 3 ovog člana u meri u kojoj zakon Lesota to dozvoljava.

3. Vlada Kraljevine Lesoto neće biti obavezna, u skladu sa odredbama člana 31., da licu bez državljanstva dodeli status koji je povoljniji u odnosu na onaj koji se generalno dodeljuje strancima."

Meksiko

Rezerve:

Vlada Meksika je uverena u to da je važno obezbediti da sva lica bez državljanstva mogu da dođu do zaposlenja uz nadoknadu kao načina izdržavanja i potvrđuje da će se sa licima bez državljanstva postupati, u skladu sa zakonom, na isti način kao i sa strancima generalno, ne ometajući primenu člana 7. Saveznog zakona o radu, kojim je ustanovljena srazmera stranih radnika koji mogu da se zaposle u Meksiku, kao ni drugih zakonskih principa u vezi sa radom stranaca u ovoj zemlji; iz tog razloga Vlada Meksika izražava rezervu povodom člana 17. ove Konvencije.

Vlada Meksika izražava rezervu povodom člana 31. Konvencije i stoga se poziva na primenu člana 33. Ustava Sjedinjenih Država Meksika.

Vlada Meksika ne smatra se obaveznom da garantuje licima bez državljanstva veće pogodnosti za naturalizaciju od onih koje se generalno daju strancima, i iz tog razloga izražava rezervu povodom sadržine člana 32. ove Konvencije.

Holandija

Vlada Kraljevine Holandije zadržava pravo na to da ne primenjuje odredbe člana 8. Konvencije na lica bez državljanstva koja su prethodno posedovala državljanstvo neke neprijateljske zemlje ili njegov ekvivalent u odnosu na Kraljevinu Holandiju.

U vezi sa članom 26. Konvencije, Vlada Kraljevine Holandije zadržava pravo na to da u javnom interesu odredi mesto stalnog boravka za određene grupe lica bez državljanstva.

Filipini

Prilikom potpisivanja:

"(a) U vezi sa članom 17. paragraf 1, kojim se licima bez državljanstva daje pravo da se zapošljavaju uz nadoknadu, [Vlada Filipina] nalazi da je ova odredba protivna filipinskom Zakonom o imigraciji iz 1940. godine, čiji odeljak 29 isključuje strance koji dolaze na Filipine da obavljaju poslove nekvalifikovanih radnika, a čiji odeljak 9 (g) dopušta ugovoreni ulazak stranaca radi zapošljavanja samo ako na Filipinima nema lica koja su voljna i kvalifikovana da obavljaju posao ili pružaju usluge radi kojih se traži dozvola za ulazak stranaca.

(b) U vezi sa članom 31. paragraf 1, prema čijim odredbama 'države potpisnice neće proterati lice bez državljanstva koje zakonito boravi na njenoj teritoriji, osim iz razloga vezanih za nacionalnu bezbednost ili javni red', ovim bi neopravdano bila ograničena ovlašćenja filipinskih vlasti da deportuju nepoželjne strance, u skladu sa odredbama odeljka 37 navedenog Zakona o imigraciji, koji navodi razne osnove za deportovanje stranaca.

Stoga [Vlada Filipina], potpisujući ovu Konvenciju, izražava svoje rezerve povodom odredbi člana 17. paragraf 1 i člana 31. paragraf 1 Konvencije, iz razloga navedenih u paragrafima (a) i (b) napred u tekstu."

Sveti Vinsent i Grenadini

"Vlada Svetog Vinsenta i Grenadina u mogućnosti je da preuzme obavezu da sprovodi odredbe članova 23., 24., 25. i 31. samo u meri u kojoj lokalni zakon to dozvoljava."

Slovačka

Objava:

"Republiku Slovačku neće obavezivati odredbe člana 27., prema kome država potpisnica treba da izda lične isprave svakom licu bez državljanstva koje ne poseduje valjane putne isprave. Republika Slovačka izdavaće lične isprave samo onim licima bez državljanstva koja borave na teritoriji Republike Slovačke kojima je odobren stalan boravak ili boravak na duži rok."

Španija

Rezerve:

"[Vlada Kraljevine Španije] izražava rezervu povodom člana 29. paragraf 1, i smatraće se obaveznom da sprovedi odredbe navedenog paragrafa samo u slučaju lica bez državljanstva koja borave na teritoriji bilo koje države potpisnice."

Švedska¹³

Rezerve:

(1) ...

(2) Povodom člana 8. Ovaj član neće obavezivati Švedsku.

(3) Povodom člana 12. paragraf 1. Ovaj paragraf neće obavezivati Švedsku.

(4) Povodom člana 24. paragraf 1. Bez obzira na pravilo o tome da lica bez državljanstva treba tretirati kao državljane, Švedska neće biti obavezna da licima bez državljanstva dodeli isti tretman kao i državljanima kada se radi o mogućnosti prava na nacionalnu penziju prema odredbama nacionalnog Zakona o osiguranju, a u vezi s tim, i kada se radi o pravu na dodatnu penziju prema odredbama istog Zakona i obračunavanju iznosa takve penzije; propisi koji se primenjuju na švedske državljane biće povoljniji nego oni koji se primenjuju na druga lica obuhvaćena osiguranjem.

(5) Povodom člana 24. paragraf 3. Odredbe ovog paragrafa neće obavezivati Švedsku.

(6) Povodom člana 25. paragraf 2. Švedska se ne smatra obaveznom da naloži nekom švedskom organu da umesto nekog stranog organa izda potvrde za koje ne postoji dovoljna dokumentacija u Švedskoj.

Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Severne Irske

Objava:

"Čast mi je objaviti da Vlada Ujedinjenog Kraljevstva deponuje ovaj instrument ratifikacije podrazumevajući da joj odredbe članova 36. i 38. dozvoljavaju da u svaku objavu ili obaveštenje dato u skladu sa odredbama paragrafa 1 člana 36. ili paragrafa 2 člana 36. uključe bilo kakvu rezervu koja je u skladu sa odredbama člana 38, a koju Vlada teritorije o kojoj se radi želi da iznese."

Rezerve:

"Prilikom ratifikovanja Konvencije o statusu lica bez državljanstva koja je postala dostupna za potpisivanje u Njujorku 28. septembra 1954. godine, Vlada Ujedinjenog Kraljevstva smatrala je neophodnim da izrazi određene rezerve u skladu sa odredbama paragrafa 1 člana 38. Konvencije; pomenute rezerve su sledeće:

(1) Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske objavljuje da shvata odredbe članova 8. i 9. u smislu da je ne sprečavaju da u vreme rata ili nekih drugih ozbiljnih i izuzetnih okolnosti preduzima mere u interesu nacionalne bezbednosti kada se radi o licu bez državljanstva, a na osnovu njegovog prethodnog državljanstva. Odredbe članova 8. i 9. neće sprečiti Vladu Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske da koristi bilo kakva prava na svojinu ili interese koje može steći ili koje je stekla kao saveznička sila u skladu sa odredbama mirovnog sporazuma ili nekog drugog sporazuma ili aranžmana načinjenog radi ponovnog uspostavljanja mira, koji je skopljen ili može biti skopljen kao rezultat Drugog svetskog rata. Osim toga, odredbe člana 8. neće uticati na postupak vezan za bilo koju imovinu ili interes koji su, na dan stupanja ove Konvencije na snagu u Ujedinjenom Kraljevstvu Velike Britanije i Severne Irske, bili pod kontrolom Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske zbog ratnog stanja koje je na snazi ili je bilo na snazi između njih i bilo koje druge države.

(2) U vezi sa pitanjima pomenutim u tački (b) paragrafa 1 člana 24. koja spadaju u domen nacionalnog zdravstva, Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske biće u mogućnosti da primenjuje odredbe pomenutog paragrafa samo u meri u kojoj to dozvoljava nacionalni zakon.

(3) Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske ne može preuzeti da ispuni obaveze sadržane u paragrafima 1 i 2 člana 25., a odredbe paragrafa 3 pomenutog člana može primenjivati samo u meri u kojoj to dozvoljava nacionalni zakon.

Komentar: "U vezi sa tačkom (b) paragrafa 1 člana 24., koja se odnosi na određena pitanja koja spadaju u domen nacionalnog zdravstva, Zakon o nacionalnom zdravstvu (amandman) iz 1949. godine daje ovlašćenja za naplate na teret osoba koje nemaju stalan boravak u Velikoj Britaniji (u tu kategoriju spadaju i neka lica bez državljanstva) a primaju zdravstvene usluge posredstvom sistema nacionalnog zdravstva. Ta ovlašćenja do sada nisu korišćena, ali možda će biti neophodno da se koriste u nekom trenutku u budućnosti. U Severnoj Irskoj usluge sistema zdravstva ograničene su na lica koja stalno borave u ovoj zemlji, osim u slučajevima kada je propisima omogućeno da se takve usluge pružaju i drugim licima. Iz navedenih razloga, Vlada Ujedinjenog Kraljevstva, premda je spremna da ubuduće, kao i u prošlosti, blagonaklono razmotri situaciju lica bez državljanstva, nalazi da je neophodno da izrazi rezervu povodom tačke (b) paragrafa 1 člana 24.

U Ujedinjenom Kraljevstvu ne postoji nikakav aranžman za administrativnu pomoć propisanu odredbama člana 25., niti su takvi aranžmani smatrani neophodnim u slučaju lica bez državljanstva. Ako postoji bilo kakva potreba za dokumentima ili potvrdama pomenutim u paragrafu 2 ovog člana, biće dovoljna izjava pod zakletvom.

"Član 22 (1):

Vlada Republike Zambije smatra da paragraf 1 člana 22. predstavlja samo preporuku, a ne obavezu da se licima bez državljanstva dodeli isti tretman kao i sopstvenim državljanima kada se radi o osnovnom obrazovanju.

Član 26.:

Vlada Republike Zambije zadržava pravo, u skladu sa odredbama člana 26., da odredi mesto boravka za lica bez državljanstva.

Član 28.:

Vlada Republike Zambije ne smatra sebe obaveznom, u skladu sa odredbama člana 28., da izdaje putne isprave sa klauzulom o povratku u slučajevima kada je zemlja drugog azila prihvatila ili izrazila spremnost da prihvati lice bez državljanstva iz Zambije.

Član 31.:

Vlada Republike Zambije neće, u skladu sa odredbama člana 31., dodeliti licima bez državljanstva povoljniji tretman od onoga koji se generalno daje strancima kada se radi o proterivanju."

Teritorijalna primena

Učesnik	Datum prijema obaveštenja	Teritorije
Francuska	8. mart 1960.	Oblasti Alžir, Oases i Saura, Gvadelup, Martinik i Gijana, kao i pet prekomorskih teritorija (Nova Kaledonija i kolonije, Francuska Polinezija, Francuska Somalija, arhipelag Komoro i ostrva Sent Pjer i Mikelon)
Holandija ¹⁵	12. april 1962.	Surinam i Holandska Nova Gvineja
Ujedinjeno Kraljevstvo ^{6, 16, 17, 18, 19, 20}	16. april 1959.	Kanalska ostrva i ostrvo Men
	7. decembar 1959.	Visoko predstavništvo za teritorije Basutolenda, Protektorata Bečuanalend i Svazilenda.
	9. decembar 1959.	Federacija Rodezije i Njasalenda.
	19. mart 1962.	Kolonija Aden, Bermuda, Malta, Saravak, Sejšeli, Sveta Jelena, Uganda, Devičanska ostrva i Zanzibar, Britanska Gijana, Britanski Honduras, Protektorat Britanskih Solomonskih ostrva, Folklendska ostrva, Fidži, Gambija, ostrva Gilbert i Elis, Hong Kong, Kenija, Mauricijus,

		Severni Borneo, država Singapur i Zapadnoindijska ostrva.
--	--	---

Objave i rezerve izražene posle obaveštenja o teritorijalnoj primeni

Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Severne Irske^{6, 16, 17, 18, 19, 20}

Kanalska ostrva i ostrvo Men

"(i) Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske objavljuje da shvata odredbe članova 8. i 9. u smislu da ne sprečavaju da se u vreme rata ili nekih drugih ozbiljnih i izuzetnih okolnosti na Kanalskim ostrvima i ostrvu Men preduzimaju mere u interesu nacionalne bezbednosti kada se radi o licu bez državljanstva, a na osnovu njegovog prethodnog državljanstva. Odredbe članova 8. i 9. neće sprečiti Vladu Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske da koristi bilo kakva prava na svojinu ili interese koje može steći ili koje je stekla kao saveznička sila u skladu sa odredbama mirovnog sporazuma ili nekog drugog sporazuma ili aranžmana načinjenog radi ponovnog uspostavljanja mira, koji je sklopljen ili može biti sklopljen kao rezultat Drugog svetskog rata. Osim toga, odredbe člana 8. neće uticati na postupak vezan za bilo koju imovinu ili interes koji su, na dan stupanja ove Konvencije na snagu na Kanalskim ostrvima i ostrvu Men, bili pod kontrolom Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske zbog ratnog stanja koje je na snazi ili je bilo na snazi između njih i bilo koje druge države.

(ii) U vezi sa pitanjima pomenutim u tački (b) paragrafa 1 člana 24. i paragrafa 2 pomenutog člana, Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske biće u mogućnosti da primenjuje odredbe pomenutog paragrafa na Kanalskim ostrvima samo u meri u kojoj to dozvoljava zakon, a odredbe tačke (b) koje spadaju u domen zdravstvene službe ostrva Men primenjivaće se na ostrvu Men u meri u kojoj to dozvoljava zakon.

(iii) Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske ne može preuzeti da na teritoriji Kanalskih ostrva i ostrva Men ispuní obaveze sadržane u paragrafima 1 i 2 člana 25., a odredbe paragrafa 3 pomenutog člana može primenjivati samo u meri u kojoj to dozvoljava zakon."

Visoko predstavništvo za teritorije Basutolenda, Protektorata Bečuanalend i Svazilenda

[Suštinski iste rezerve kao i one izražene u slučaju Kanalskih ostrva i ostrva Men pod brojevima (i) i (iii).]

Federacija Rodezije i Njasalenda

[Suštinski iste rezerve kao i one izražene u slučaju Kanalskih ostrva i ostrva Men pod brojevima (i) i (iii).]

Britanska Gijana, Protektorat Britanskih Solomonskih ostrva, Folklenska ostrva, Gambija, ostrva Gilbert i Elis, Kenija, Mauricijus

[Suštinski iste rezerve kao i one izražene u slučaju Kanalskih ostrva i ostrva Men pod brojevima (i) i (iii).]

Britanski Honduras, Hong Kong

[Suštinski iste rezerve kao i one izražene u slučaju Kanalskih ostrva i ostrva Men pod brojevima (i) i (iii).]

Severni Borneo

[Suštinski iste rezerve kao i one izražene u slučaju Kanalskih ostrva i ostrva Men.]

Fidži

(i) Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske objavljuje da shvata odredbe članova 8. i 9. u smislu da ne sprečavaju Fidži da u vreme rata ili nekih drugih ozbiljnih i izuzetnih okolnosti preduzima mere u interesu nacionalne bezbednosti kada se radi o licu bez državljanstva, a na osnovu njegovog prethodnog državljanstva.

(ii) U vezi sa odredbama tačke (b) paragrafa 1 člana 24. Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske biće u mogućnosti da primenjuje odredbe pomenutog paragrafa na Fidžiju samo u meri u kojoj to dozvoljava zakon.

(iii) Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske ne može preuzeti da na Fidžiju ispuni obaveze sadržane u paragrafima 1 i 2 člana 25., a odredbe paragrafa 3 pomenutog člana može primenjivati na Fidžiju samo u meri u kojoj to dozvoljava zakon.

Država Singapur

(i) Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske ne može prihvatiti obavezu da sprovodi odredbe člana 23. Konvencije u državi Singapur.

Zapadnoindijska ostrva

(i) Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske ne može prihvatiti obavezu da sprovodi odredbe članova 8., 9., 23., 24., 25., 26. i 31. na Zapadnoindijskim ostrvima.

NAPOMENE

¹ *Official Records of the Economic and Social Council, Seventeenth Session, Supplement, No. 1 (E/2596) str. 12.*

² *Bivša Jugoslavija pristupila je Konvenciji 9. aprila 1959. godine. Videti takođe napomene u vezi sa Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom, bivšom Jugoslavijom, Slovenijom, Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom i Jugoslavijom u odeljku "Istorijske informacije" ovog toma.*

³ *Obaveštenjem koje je Generalni sekretar UN primio 2. aprila 1965. godine, Vlada Madagaskara odrekla se Konvencije; ovo odricanje od Konvencije stupilo je na snagu 2. aprila 1966.*

⁴ *Videti napomenu 15 u poglavlju I.2.*

⁵ *Generalni sekretar UN primio je instrument ratifikacije na dan 2. avgusta 1976., dopunjen obaveštenjem o rezervama primljenim 26. oktobra 1976., na dan kada se smatra da je deponovan instrument.*

U propratnom pismu uz instrument ratifikacije Vlada Savezne Republike Nemačke objavila je da će se Konvencija takođe primenjivati na Berlin (Zapadni), gde će stupiti na snagu od dana kada bude stupila na snagu u Saveznoj Republici Nemačkoj.

U vezi sa napred pomenutom objavom, Generalni sekretar UN primio je 13. oktobra 1976. sledeće saopštenje od Vlade Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika:

Konvencija o statusu lica bez državljanstva od 28. septembra 1954. svojom suštinom tiče se pitanja vezanih za status Zapadnog Berlina. SSSR otuda smatra objavu Savezne Republike Nemačke o primeni pomenute Konvencije na Zapadni Berlin nezakonitom i bez ikakve pravovaljanosti, budući da se, prema odredbama Sporazuma četiri sile od 3. septembra 1971. godine, obaveze Savezne Republike Nemačke proistekle iz međunarodnih sporazuma koje se tiču pitanja bezbednosti i statusa ne mogu primenjivati na Zapadni Berlin.

Videti takođe napomenu 4.

⁶ *Na dan 10. juna 1997. godine Vlade Kine i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske obavestile su Generalnog sekretara UN o sledećem:*

Kina:

U skladu sa deklaracijom Vlade Narodne Republike Kine i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske o pitanju Hong Konga, potpisanom 19. decembra 1984., Narodna Republika Kina preuzeće suverenitet nad Hong Kongom od 1. jula 1997. Hong Kong će od tog dana postati specijalna administrativna oblast Narodne Republike Kine i uživati visok stepen autonomije, osim u stvarima koje se tiču spoljnih poslova i odbrane, koje su u domenu odgovornosti centralne Vlade Narodne Republike Kine.

Propisano je, kako u odeljku XI aneksa I Zajedničke deklaracije, "Obrazloženje osnovne politike prema Hong Kongu od strane Vlade Narodne Republike Kine", tako i u članu 153. Osnovnog zakona o Hong Kongu, specijalnoj administrativnoj oblasti Narodne Republike Kine, koji je usvojen 4. aprila 1990. od strane Narodnog kongresa Narodne Republike Kine, da međunarodni sporazumi koje Narodna Republika Kina nije potpisala a koji su na snazi u Hong Kongu mogu i dalje da se primenjuju u specijalnoj administrativnoj oblasti Hong Kongu.

[Pomenuta Konvencija] koja se sada primenjuje na Hong Kong nastaviće da se primenjuje na specijalnu administrativnu oblast Hing Kong od 1. jula 1997. (Obaveštenje je takođe sadržalo sledeću objavu): Vlada Narodne Republike Kine ne može prihvatiti da u specijalnoj administrativnoj oblasti Hong Kongu bude na snazi član 25. paragrafi 1 i 2 Konvencije, i u mogućnosti je da prihvati samo da se paragraf 3 pomenutog člana primenjuje u specijalnoj administrativnoj oblasti Hong Kongu u meri u kojoj lokalni zakon to dozvoljava.

U gore navedenim okvirima važenja Konvencije, Vlada Narodne Republike Kine prihvatiće odgovornost za međunarodna prava i obaveze potpisnice pomenute Konvencije.

Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Severne Irske:

[Isto obaveštenje kao u napomeni 5 u poglavlju IV.1]

⁷ *U obaveštenju o sukcesiji Vlada Bocvane ponovila je rezerve izražene od strane Vlade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske o primeni Konvencije na teritoriji Protektorata Bečuanaland. Za tekst rezervi, videti "Objave i rezerve izražene posle obaveštenja o teritorijalnoj primeni", pod Ujedinjeno Kraljevstvo.*

⁸ *Rezerve izražene prilikom potpisivanja nisu potvrđene prilikom ratifikacije. Za tekst rezervi, videti United Nations, Treaty Series, vol. 360, str. 196.*

⁹ *U obaveštenju primljenom na dan 23. avgusta 1962. godine, Vlada Danske obavestila je Generalnog sekretara UN o svojoj odluci da od 1. oktobra 1961. povuče svoje rezerve u pogledu člana 14. Konvencije.*

U obaveštenju primljenom 25. marta 1968. godine, Vlada Danske obavestila je Generalnog sekretara UN o svojoj odluci da, računajući od tog datuma, povlači svoje rezerve u pogledu člana 24. paragraf 2 Konvencije. Za tekst rezervi povučених pomenutih obaveštenjima videti United Nations, Treaty Series, vol. 360, str. 132.

¹⁰ *U obaveštenju primljenom na dan 30. septembra 1970. godine Vlada Finske izvestila je Generalnog sekretara UN o svojoj odluci da povuče rezerve izražene u tekstu instrumenta pristupanja Konvenciji povodom člana 12. paragraf 1 Konvencije. Za tekst pomenute rezerve, videti United Nations, Treaty Series, vol. 648, str. 368.*

¹¹ U obaveštenju primljenom na dan 25. januara 1968. godine, Vlada Italije izvestila je Generalnog sekretara UN o tome da povlači rezerve izražene u vreme potpisivanja Konvencije povodom članova 6., 7 (2), 8., 19., 22(2), 23., 25. i 32. (videti *United Nations, Treaty Series*, vol. 189. str. 192).

¹² Rezerve 1 i 2 formulisala je Vlada Ujedinjenog Kraljevstva u vezi sa teritorijom Basutolenda. Rezerva 3 je nova, i izražena je u skladu sa odredbama člana 39 (2) Konvencije.

¹³ U obaveštenju primljenom na dan 25. novembra 1966. godine Vlada Švedske izvestila je Generalnog sekretara UN da je odlučila, u skladu sa odredbama paragrafa 2 člana 38. Konvencije, da povuče neke od rezervi povodom člana 24. paragraf 1 (b) i rezervu povodom člana 24. paragraf 2 Konvencije. U obaveštenju primljenom 5. marta 1970. godine Vlada Švedske izvestila je Generalnog sekretara o tome da povlači svoje rezerve povodom člana 7. paragraf 2 Konvencije. Za tekst rezervi povodom člana 24. paragraf 1(b), formulisano od strane Vlade Švedske u okviru instrumenta ratifikacije, i za tekst rezervi povodom člana 7. paragraf 2, videti *United Nations, Treaty Series*, vol. 529, str. 362.

¹⁴ U svome obaveštenju o sukcesiji, Vlada Zambije objavila je da povlači rezerve izražene od strane Vlade Ujedinjenog Kraljevstva pošto je ona proširila primenu Konvencije na bivšu Federaciju Rodezije i Njasalenda. Rezerve sadržane u ovom obaveštenju su nove rezerve, izražene u skladu sa članom 39 (2) Konvencije.

¹⁵ U obaveštenju priloženom uz instrument ratifikacije, Vlada Holandije izjavila je, u vezi sa članom 36. paragraf 3 Konvencije, da "ako se u bilo kom trenutku Vlada Holandskih Antila saglasi da se primena Konvencije proširi na teritoriju Holandskih Antila, Generalni sekretar UN će o tome biti obavešten bez odlaganja. Takvo obaveštenje sadržaće i rezerve, ukoliko ih bude bilo, koje Vlada Holandskih Antila bude želela da izrazi povodom lokalnih propisa u skladu sa članom 38. Konvencije.

¹⁶ Videti sukcesiju Lesota.

¹⁷ Videti napomenu 28 u poglavlju V.2.

¹⁸ U pismu upućenom Generalnom sekretaru UN na dan 22. marta 1968. godine, Predsednik Republike Malavi je u vezi sa Konvencijom o statusu lica bez državljanstva, usvojenom u Njujorku 28. septembra 1954. godine, izjavio sledeće:

"U svome pismu upućenom Vama 24. novembra 1964. godine, u vezi sa obavezama Malavija nasleđenim na osnovu međunarodnih sporazuma, moja Vlada objavila je da, u vezi sa multilateralnim međunarodnim sporazumima koji su primenjivani ili čija je primena proširena na bivši Protektorat Njasalend, svaka potpisnica nekog takvog sporazuma može da se osloni na Malavi po principu reciprociteta po pitanju odredbi takvog sporazuma sve dok Malavi ne izvesti lice kod koga je deponovana Konvencija šta želi da preduzme tako što će potvrditi prestanak važenja sporazuma, potvrditi sukcesiju ili pristupanje sporazumu.

Na meni je da Vas izvestim, kao lice kod koga je deponovana Konvencija, da Vlada Malavija sada želi da okonča svaku nasleđenu vezu sa ovom Konvencijom. Vlada Malavija smatra da je bilo kakva zakonska veza sa pomenutom Konvencijom o statusu lica bez državljanstva, usvojenom u Njujorku 1954. godine, koja je prešla na Malavi putem sukcesije na osnovu ratifikacije od strane Ujedinjenog Kraljevstva, okončana od ovog dana nadalje."

¹⁹ Videti sukcesiju Ugande.

²⁰ Videti sukcesiju Fidžija.